

10 bendrų pagrindinių principų dėl romų įtraukties

Šių principų tikslas – nustatyti gaires ir padėti ES institucijoms ir valstybėms narėms kuriant ir įgyvendinant naujas politikos kryptis ar projektus dėl romų įtraukties.

Jie yra teisiškai neįpareigojanti deklaracija. Tačiau valstybės narės parodė savo įsipareigojimą būsimas iniciatyvas grįsti šiais principais.

1. Konstruktivi, pragmatiška ir nediskriminuojanti politika
2. Aiškus, bet ne išskirtinis dėmesys
3. Kultūrų įvairove grindžiamas požiūris
4. Siekis integruoti į bendrą visuomenę
5. Informavimas apie lyčių aspektą
6. Įrodymais pagrįstos politikos perdavimas
7. Bendrijos priemonių naudojimas
8. Regiono ir vietos savivaldos institucijų dalyvavimas
9. Pilietinės visuomenės dalyvavimas
10. Aktyvus romų dalyvavimas

Kai kurie principai yra jau nusistovėję, o kiti yra visiškai nauji, pvz.:

- „Aiškus, bet ne išskirtinis dėmesys“, kuriuo, užuot išskyrus romus kaip grupę, siekiama pagerinti visų gyvenančių panašiomis sąlygomis gyvenimo ir aplinkos standartus;
- „Kultūrų įvairove grindžiamas požiūris“ pažymi, kad ir romai, ir bendra visuomenė gali vieni iš kitų daug ko išmokti, o kultūrų įvairove grindžiamas mokymasis bei įgūdžiai turi būti skatinami kovojant su išankstiniu nusistatymu ir stereotipais;
- „Siekis integruoti į bendrą visuomenę“ pabrėžia, kad politika turi remti romus dalyvauti bendroje visuomenėje, o ne plėtoti atskiras romų gyvenvietes ar darbo rinką.

Kontaktinė informacija

Romams skirtas Europos Komisijos portalas
<http://ec.europa.eu/roma>

Europos Komisija, Užimtumo generalinis direktoratas, Antidiskriminacinis padalinys
<http://ec.europa.eu/anti-discrimination>

Informacinė kampanija „Už įvairovę. Prieš diskriminaciją.“
www.stop-discrimination.info

Europos socialinis fondas
<http://ec.europa.eu/esf>

Europos regioninės plėtros fondas
http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/feder/index_lt.htm

KE-78-09-898-LT-D

Ilustracijos: JPHWoodland – © Europos Sąjungos Reporteris

ES veiksmai dėl romų

Europos Sąjungos iniciatyva

Faktai ir skaičiai

Romai yra viena didžiausių etninių mažumų ES. Įvairiose valstybėse narėse apytikriai gyvena, dažnai sunkiomis sąlygomis, 10–12 milijonų romų.

Pagal neseniai atliktą tyrimą*, kurio metu romų buvo klausama apie jų patirtį:

- pusė visų apklaustų romų patyrė diskriminaciją bent kartą per praėjusius metus;
- iš diskriminuotų asmenų kiekvienas patyrė vidutiniškai 11 diskriminacijos atvejų per 12 mėn.;
- 69 proc. apklaustų romų mano, kad diskriminacija dėl etninės ar imigrantų kilmės yra plačiai paplitusi jų šalyje.

* 1 ataskaitos duomenys. Romai, EU-MIDIS: Europos Sąjungos mažumų ir diskriminacijos tyrimas (2009 m.), kurį atliko Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra (FRA). Ši ataskaitų serija yra pirmoji apklausa ES mastu, kurios metu imigrantų ir etninių mažumų grupių buvo klausama apie tai, ar jie patyrė diskriminaciją ir kriminalinį persekiojimą kasdiniame gyvenime. <http://fra.europa.eu/eu-midis>

Teisės aktai

ES kompetencija kovoti su diskriminacija pagrįsta Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 19 straipsniu.

Nuo 2000 m. valstybės narės priėmė nemažai teisės aktų, romams suteikiančių svarbių teisių:

- 2000 m. priimta Rasinės lygybės direktyva (2000/43/EB) draudžia diskriminaciją, susijusią su rasine arba etnine kilmė, darbovietėse ir kitose gyvenimo srityse, pvz., švietimo, socialinės apsaugos, sveikatos rūpybos, galimybes pasinaudoti prekėmis ir kitomis paslaugomis;
- Pamatinis sprendimas dėl kovos su rasizmu ir ksenofobija (2008/913/TVR), priimtas 2008 m., numato įstatymus ir nuostatus, kuriuos valstybės narės turi taikyti rasistiniams ir ksenofobiniams nusikaltimams;
- Direktyva dėl teisės laisvai judėti ir apsigyventi ES teritorijoje (2004/38/EB), priimta 2004 m., garantuoja, kad visi piliečiai turi teisę laisvai judėti ES teritorijoje, jei jie yra dirbantys ar ieškantys darbo, studijuojantys arba yra ekonomiškai nepriklausomi ar išėję į pensiją.

Finansavimas

Europos Komisijos požiūris į romų problemas yra aiškus, tačiau ne išskiriantis: romų integracijos problemos nesprenžiamos atskirai nuo pagrindinės ES veiklos, bet konkrečiai romų padėčiai skiriamas ypatingas dėmesys visose ES politikos kryptyse ir priemonėse, kuriomis siekiama gerinti visų europiečių ekonominę situaciją, sveikatą, gyvenimo sąlygas, įsidarbinimo galimybes, kultūrinį supratimą ir švietimą.

Konkrečiai romų dalyvavimą visuomenėje remia šios Bendrijos finansinės priemonės:

- Europos socialinis fondas (ESF), remiantis įdarbinimą ir gyvenimo sąlygų gerinimą bei padedantis žmonėms gerinti išsilavinimą ir įgūdžius;
- Europos regioninės plėtros fondas (ERPF), remiantis regioninę plėtrą, ekonominius pokyčius, konkurencingumo didinimą ir teritorinį bendradarbiavimą visoje ES;
- programa PROGRESS, įskaitant informavimo kampaniją „Už įvairovę. Prieš diskriminaciją“, finansuojančią sąmoningumo skatinimo veiklą, kuria siekiama kovoti su romų diskriminacija;
- kita Komisijos veikla ir susiję finansavimo mechanizmai, pvz., Mokymosi visą gyvenimą programa, programa „Veiklus jaunimas“, programa „Kultūra“ (2007–2013 m.), Sveikatos programa 2008–2013 m. ir t. t.

ES romų įtraukties forumas

Po 2008 m. rugsėjo 16 d. įvykusio pirmojo Europos aukščiausiojo lygio romų susitikimo ES Bendrųjų reikalų taryba 2008 m. gruodžio mėn. padarė išvadą, kad reikia įsteigti forumą, skirtą keistis gerąja praktika ir patirtimi romų įtraukties srityje. Pirmasis forumo susitikimas įvyko 2009 m. balandžio 24 d. Prahėje. Šis forumas padės geriau suderinti vykstančius tarptautinius, Europos ir nacionalinius politikos procesus ir padaryti juos veiksmingesniais.

Apie 70 tarpininkų, įskaitant valstybių vyriausybes, nevyriausybinę organizaciją (NVO), ES pareigūnus ir romų atstovus, susirinko Prahėje apsvarstyti 10 bendrų pagrindinių romų integracijos principų. Šiuos principus ES šalių darbo ir socialinių reikalų ministrai 2009 m. birželio 8 d. prijungė prie savo išvadų dėl romų įtraukties.

